

SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA YAPILAN SİGORTALI VE İŞYERİ BİLDİRİMLERİNİN İLGİLİ KURUMLARA YAPILMIŞ SAYILMASI

Ufuk ÜNLÜ*

I. Giriş

İşverenler tarafından yapılan sigortalı ve işyeri bildirimleri, 31/05/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 8 inci, 9 uncu ve 11 inci maddelerine göre yapılmaktadır. 5510 sayılı Kanun'un 18/02/2009 tarih ve 5838 sayılı Kanun ile değişik Ek 2 inci maddesiyle, işverenler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan sigortalı ve işyerleri bildirimlerinin; 13/06/1952 tarih ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesi, 05/05/1983 tarih ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 62 nci maddesi, 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 48 inci maddesi ve 22/05/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 3 üncü maddesi hükümleri uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ilgili bölge müdürlüklerine ve Türkiye İş Kurumu'na yapılması gereken bildirimlerin yerine geçtiği belirtilmiştir.

Söz konusu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiş ve bu bağlamda 21/07/2009 tarih ve 27295 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sosyal Güvenlik Kurumuna Yapılan Sigortalı ve İşyeri Bildirimlerinin Bazı Kurumlara Yapılması Gereken Bildirimler Yerine Geçmesine Dair Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelikte, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan sigortalı ve işyeri bildirimlerinin bahse konu Kanunlar çerçevesinde ilgili kurumlara yapılması sayılmasına ve çeşitli hükümlere yer verilmiştir.

* Başbakanlık Müfettiş Yrd. Başbakanlık Teftiş Kurulu

II. Sigortalı ve İşyeri Bildirimlerinin İlgili Kurumlara Yapılmış Sayılması

İşverenler 5510 sayılı Kanun kapsamında sigortalı sayılan kişileri sigortalılık başlangıç tarihinden önce Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmekle yükümlüdürler. Aynı şekilde işyeri bildirgesi de en geç sigortalı çalıştırmaya başlandığı tarihte Sosyal Güvenlik Kurumu'na işveren tarafından bildirilmelidir.

Söz konusu bildirimlerin 5510 sayılı Kanun'un 8, 9 ve 11 inci maddeleri uyarınca gerçekleştirilmesi halinde bu bildirimler, anılan Kanun'un Ek 1 inci maddesi çerçevesinde ilgili kurumlara yapılmış sayılmaktadır ve bahse konu durumun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Giriş bölümünde bahsedilen yönetmelikle belirlenmiştir. Böylelikle bürokratik işlemlerin azaltılması ve zaman israfının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Yönetmeliğin amacı ilk maddesinde belirtildiği üzere; 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 8 inci, 9 uncu ve 11 inci maddelerine göre işverenler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan sigortalı ve işyerleri bildirimlerinin; 13/06/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesi, 05/05/1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 62 nci maddesi, 25/08/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 48 inci maddesi ve 22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 3 üncü maddesi hükümleri uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ilgili bölge müdürlüklerine ve Türkiye İş Kurumu'na yapılması gereken bildirimlerin yerine geçmesine dair usul ve esasları düzenlemektir.

5953 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi, işyerinin İş Kanunu'nun uygulanmasıyla görevli makama bildirilmesini düzenlemektedir. Söz konusu Kanun kapsamına giren bir müesseseyi işletmekte olanlar, tesis edenler, devir alanlar ve kapatılanlarla işletmenin iştiğal mevzuunu kısmen veya tamamen değiştirenler yahut da kendisine intikal eden böyle bir müesseseyi işletmeye devam edenler veya kapatılanlar işletmeye başlamak veya kapatma yahut da devir alma veya iştiğal türünü değiştirme tarihinden itibaren bir ay içinde İş Kanunu'nun uygulanmasıyla görevli makama yazılı olarak bizzat veya taahhütlü mektupla bildirmekle ödevlidirler.

2821 sayılı Kanun'un 03/07/2005 tarih ve 5401 sayılı Kanun ile değişik 62 nci maddesi "işe alınan ve ayrılan işçilerin bildirilmesi" başlığını taşımaktadır. Bu maddeye göre, işveren, işe aldığı veya herhangi bir nedenle iş sözleşmesi sona eren işçileri, izleyen ayın 15 ine kadar aylık bildirimle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirmek zorundadır.

4447 sayılı Kanun'un 48 inci maddesi işsizlik sigortasının zorunlu olduğunu belirtmektedir. Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumu'na bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü'ne de bildirilmiş sayılır.

4857 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi işyeri bildirme yükümlülüğünü düzenlemektedir. Anılan Kanun kapsamına giren nitelikte bir işyerini kuran, her ne suretle olursa olsun devralan, çalışma konusunu kısmen veya tamamen değiştiren veya herhangi bir sebeple faaliyetine son veren ve işyerini kapatan işveren, madde metninde belirtilen işyerine ait bilgileri bir ay içinde bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Ayrıca alt işveren de kendi işyerinin tescili için asıl işverenden aldığı yazılı alt işverenlik sözleşmesi ve gerekli belgelerle birlikte, işyeri bildirimini yapmakla yükümlüdür.

5510 sayılı Kanun'un 8, 9 ve 11 inci maddeleri uyarınca yapılan sigortalı ve işyeri bildirimlerinin hangi Kanun'un hangi maddesinin yerine geçtiği Yönetmelik tarafından belirlenmiştir. Şöyle ki;

- 5510 sayılı Kanun'un 8 inci maddesi uyarınca sigortalılara ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan sigortalı bildirimler, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 62 nci maddesine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na,
- 5510 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesi uyarınca sigortalılara ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan bildirimler, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 62 nci maddesi uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 48 inci maddesi uyarınca İŞKUR'a,
- İşverenler tarafından veya ticaret sicili memurluklarınca 5510 sayılı Kanun'un 11 inci maddesi uyarınca işyerlerine ilişkin Sosyal Güven-

lik Kurumu'na yapılan bildirimler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 3 üncü ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesi uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili bölge müdürlüklerine, Yapılması gereken bildirimler yerine geçer.

Öte yandan Yönetmelik, yukarıda açıklanan Kanun ve ilgili maddeleri uyarınca bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5510 sayılı Kanun'un 102 nci maddesine göre, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından idari para cezası uygulanacağını hükme bağlamıştır.

III. Sonuç

Sosyal Güvenlik Kurumuna Yapılan Sigortalı ve İşyeri Bildirimlerinin Bazı Kurumlara Yapılması Gereken Bildirimler Yerine Geçmesine Dair Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile sigortalı ve işyeri bildirimlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılacağı düzenlenmiştir. 5510 sayılı Kanun'un 8, 9 ve 11 inci maddeleri uyarınca yapılacak bildirimler, ilgili Kanunlar hükmünce ilgili Kurumlara yapılmış sayılacaktır. Ayrıca bir bildirim yapmaya gerek yoktur.

Aynı mahiyette bulunan belgelerin işveren tarafından birden farklı kuruma verilmesi, bürokratik işlemleri arttırdığı gibi, zaman ve emek kayıplarına neden olmaktadır. Bu nedenle gerekli bildirimlerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmesi yeterli görülmüştür. Böylelikle farklı mahiyette birçok bildirim Sosyal Güvenlik Kurumu'nca takip edilebilecektir.

KAYNAKÇA

T.C. Yasalar (08.09.1999). **4447 sayılı işsizlik sigortası kanunu**. Ankara : Resmi Gazete (23810 sayılı)

T.C. Yasalar (16.06.2006). **5510 sayılı sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanunu**. Ankara : Resmi Gazete (26200 sayılı)